

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 13. desember 2019 kl. 15.50

PDF-versjon 9. januar 2020

06.12.2019 nr. 1740

Organisasjonsplan for redningstjenesten

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 6. desember 2019 med hjemmel i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 27. Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet.

Kapittel 1 Innledning

1-1 Formål

Denne organisasjonsplanen fastsetter redningstjenestens organisering og rutiner for samarbeid, ledelse, koordinering, ansvar og oppgaver. Formålet er å ivareta en integrert redningstjeneste basert på nasjonal dugnad og samvirke mellom offentlige, frivillige og private aktører.

1-2 Internasjonale forpliktelser for sjø- og luftredningstjenesten

I tillegg til organisasjonsplanen, er sjø- og luftredningstjenesten regulert gjennom internasjonale overenskomster som Norge er part i, blant annet SAR-konvensjonen (International Convention on Maritime Search and Rescue, 1979) og ICAO-konvensjonen (Convention on International Civil Aviation, 1944) med etterfølgende endringer.

1-3 Definisjoner

Redningstjeneste: offentlig organisert øyeblikkelig innsats fra flere samvirkepartnere for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner, og som ikke blir ivaretatt av særskilt opprettede virksomheter eller ved særskilte tiltak. Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer, under ledelse og koordinering av en Hovedredningssentral, samt underordnede lokale redningssentraler.

Hovedredningssentralen: Hovedredningssentralen (forkortet HRS) er den sentrale offentlige virksomhet for ledelse og koordinering av redningsaksjoner i Norge. Hovedredningssentralen er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Hovedredningssentralen består av to avdelinger, en avdeling for Sør-Norge (forkortet HRS SN) og en avdeling for Nord-Norge (forkortet HRS NN).

De lokale redningssentralene: Det ledelses- og koordineringsapparatet som iverksettes i et politidistrikt under en redningsaksjon.

Samvirkepartnere: offentlige organer, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer som kan bidra med kompetanse, personell, materiell og/eller infrastruktur under redningsaksjoner.

Redningshelikopter: Spesialutrustet helikopter med besetning og kapasiteter til å kunne utføre søk- og redningsoppdrag.

1-4 Grunnleggende prinsipper

Redningstjenesten er bygget på følgende grunnleggende prinsipper:

Samvirkeprinsippet: Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige virksomheter, frivillige redningsorganisasjoner, private virksomheter og personer. Alle offentlige virksomheter som har kapasitet, informasjon eller kompetanse egnet for redningsformål, plikter å bidra i redningstjenesten med til enhver tid tilgjengelige kapasiteter, kompetanse og fullmakter. Samvirkeprinsippet innebærer at alle aktører har et selvstendig ansvar for å sikre mest mulig samvirke både i det forberedende arbeidet og under redningsaksjoner.

Ansvarsprinsippet: Den virksomhet som har ansvar for funksjoner eller oppgaver til daglig, har også ansvaret for disse under en redningsaksjon, uavhengig av omfang og årsak til denne.

Prinsippet om integrert tjeneste: Redningstjenesten er en integrert tjeneste, som innebærer at den omfatter alle typer redningsaksjoner knyttet til land-, sjø- og luftredningstjeneste.

Koordineringsprinsippet: Redningstjenesten koordineres i forberedelse og innsats gjennom Hovedredningssentralen og underlagte lokale redningssentraler.

1-5 Redningstjenesten

Redningstjenesten koordineres administrativt av Justis- og beredskapsdepartementet og omfatter land-, sjø- og luftredningstjeneste. Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige, frivillige redningsorganisasjoner og private aktører under ledelse av Hovedredningssentralen og underordnede lokale redningssentraler.

Justis- og beredskapsdepartementet gir nærmere instruksjer, mandat og retningslinjer for utøvelse av redningstjenesten.

1-6 Geografisk ansvarsområde

Redningstjenestens geografiske ansvarsområde er i tillegg til norsk territorium med Svalbard, de sjø- og havområdene og luftrommet over som til enhver tid er fastsatt av Norge i samråd med nabostater på grunnlag av internasjonale overenskomster hvor Norge har forpliktet seg til å yte redningstjeneste, jf. pkt. 1-2.

Norge er i tillegg bundet av internasjonale avtaler om redningssamarbeid som forplikter utover det fastsatte geografiske ansvarsområdet.

Kapittel 2 Hovedredningssentralen

2-1 Hovedredningssentralen

Hovedredningssentralen leder og koordinerer alle typer redningsaksjoner (land-, sjø- og luftredningstjeneste). Dette skjer enten direkte fra avdelingen i Nord-Norge eller fra avdelingen i Sør-Norge, eller gjennom oppdrag til underlagte lokale redningssentraler. Hovedredningssentralen har også et særskilt pådriveransvar for å vedlikeholde og videreutvikle samvirket innen redningstjenesten mellom hendelsene.

Den enkelte redningssentralens geografiske ansvarsområde fastsettes i instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet. Ved behov skal de to redningssentralene overta eller bistå i hverandres redningsaksjoner eller i utførelsen av andre oppgaver.

Hovedredningssentralen leder og koordinerer sjø- og luftredningsaksjoner. Landredningsaksjoner ledes og koordineres normalt av de lokale redningssentralene, se kapittel 3.

2-2 Ledelse av Hovedredningssentralen

Hovedredningssentralen ledes av en direktør. Direktøren har ansvar for den administrative ledelsen av de to redningssentralene, og for styringsdialogen med Justis- og beredskapsdepartementet.

Politimestrene har ansvar for de operative funksjonene ved Hovedredningssentralen. Politimesteren med ansvar for Bodø har det operative ansvaret for HRS NN og politimesteren med ansvar for Sola har det operative ansvaret for HRS SN. Den lokale redningsledelsen ledes fra de respektive politidistrikter.

Direktøren ansettes av Justis- og beredskapsdepartementet.

2-3 Redningsledelsen

Hver av de to avdelingene består av en redningsledelse, sammensatt av de sentrale samvirkepartene og med politimestrene med ansvar for Sola og Bodø som ledere. De statlige sentrale samvirkepartnerne i redningsledelsen skal bestå av representanter for Forsvaret, Luftfartstilsynet, Kystverket, Sjøfartsdirektoratet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Helsedirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Følgende tilbys å delta i redningsledelsen på nærmere fastsatt måte ved Justis- og beredskapsdepartementet: Representanter for Avinor, Telenor Maritim Radio, Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum og Redningsselskapet.

De statlige representantene utpekes av de respektive departementer. Samtlige representanter i redningsledelsen forutsettes å ha de nødvendige fullmakter for å fylle sine roller i redningsledelsen, både under redningsaksjoner og mellom hendelser. Sekretariatsfunksjonen for redningsledelsen ivaretas av administrasjonen ved Hovedredningssentralen.

Redningsledelsens medlemmer skal varsles ved redningshendelser som vil kunne kreve redningsledelsens involvering, og orienteres summarisk om øvrige redningshendelser. Etter at medlemmene er varslet, innkalles redningsledelsen til en redningsaksjon dersom politimesteren eller minst to andre medlemmer i redningsledelsen krever det.

Når redningsledelsen er innkalt, leder og koordinerer redningsledelsen redningsaksjonene på overordnet nivå. Medlemmene av redningsledelsen handler etter fullmakt fra sine respektive departementer eller foresatte. Redningsledelsens ansvar og oppgaver reguleres i et eget mandat ved Justis- og beredskapsdepartementet.

Redningsledelsen skal for øvrig bidra til å utvikle den samvirkende redningstjenesten. De skal møtes jevnlig for å gjennomgå Hovedredningsentralens virksomhet, og for å planlegge og legge fram forslag til Justis- og beredskapsdepartementet om eventuelle tiltak for redningstjenesten. Ved uenighet i redningsledelsen, avgjør politimesteren.

Redningsledelsen ved politimesteren rapporterer til Justis- og beredskapsdepartementet.

2-4 Politimesteren

Politimesteren med ansvar for Bodø leder Hovedredningsentralen, avdeling Nord-Norge og politimesteren med ansvar for Sola leder Hovedredningsentralen, avdeling Sør-Norge.

Politimesteren er delegert denne myndigheten som leder for redningsledelsen og som representant for en sentral samvirkepart i redningstjenesten. Funksjonen som leder av den respektive redningsentralen kommer i tillegg til rollen som leder for politidistriktet. Myndigheten omfatter operative forhold.

Politimesteren skal sørge for at redningsledelsens medlemmer varsles som beskrevet i pkt. 2-3 tredje ledd.

2-5 Hovedredningsentralens ansatte

Ved Hovedredningsentralen er det ansatte i administrative og operative stillinger.

Når redningsledelsen ikke er innkalt, ledes og koordineres redningsaksjoner normalt av redningsledere, etter fullmakt fra politimesteren. Varslingsplikten fremgår av pkt. 2-3 tredje ledd, jf. pkt. 2-4 tredje ledd.

De ansattes ansvar og oppgaver reguleres i egen instruks.

2-6 Rådgivere

Hovedredningsentralen kan benytte faglige rådgivere. Disse bistår Hovedredningsentralen med faglig spesialkompetanse. Den enkelte redningsentral utpeker hvilke av rådgiverne som skal delta under en redningsaksjon eller under forberedelse/planarbeid.

2-7 Tilsyn

Hovedredningsentralen skal jevnlig føre tilsyn med lokale redningsentraler, etter nærmere instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet.

2-8 Kommunikasjonsvirksomhet

Politimesteren eller den politimesteren gir myndighet ved Hovedredningsentralen, har ansvar for kommunikasjonsvirksomheten ved den respektive redningsentralen.

2-9 Informasjon til pårørende

Ved Hovedredningsentralen skal det stilles lokaler til disposisjon for politiets informasjon til pårørende. Politiet er ansvarlig for etablering, organisering og dimensjonering av dette.

2-10 Redningshelikoptertjenesten

Redningshelikoptertjenesten er et dedikert operativt element i den norske statens redningstjeneste med søk- og redningstjeneste som sin primær oppgave. Tjenesten omfatter de offentlige redningshelikoptrene som eies av Justis- og beredskapsdepartementet og opereres av Luftforsvaret, Sysselmannens helikoptre på Svalbard og eventuelt andre innleide redningshelikoptre for formålet.

Forhold angående de offentlige redningshelikoptrene operert av Luftforsvaret er regulert gjennom en driftsavtale mellom Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet. De offentlige redningshelikoptrene skal fungere innenfor et flerbrukskonsept og utfører blant annet luftambulans, bistand til politiet i tidskritiske situasjoner for å redde liv og helse, og andre samfunnsnyttige oppdrag.

Redningshelikoptrene har også en rolle i Forsvarets bistand til politiet, blant annet i terrorberedskapen.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig for Redningshelikoptertjenesten og står for den løpende disponeringen av helikoptrene gjennom Hovedredningssentralen.

Kapittel 3 De lokale redningssentralene

3-1 De lokale redningssentralene

De lokale redningssentralene leder og koordinerer normalt landredningsaksjoner. Den enkelte lokale redningssentralen utfører sin virksomhet fra det aktuelle politidistriktet. Virksomheten foregår normalt fra politidistriktets operasjonssentral.

De lokale redningssentralene er underordnet Hovedredningssentralen, jf. pkt. 1-5 første ledd. Hovedredningssentralens avdelinger kan om nødvendig overta ledelses- og koordineringsansvaret fra en lokal redningssentral under en redningsaksjon.

Etter beslutning fra den aktuelle redningssentral leder og koordinerer den lokale redningssentralen også redningsaksjoner utenfor eget distrikt.

3-2 Virkeområde

Den lokale redningssentralens virkeområde omfatter det enkelte politidistrikt, og eventuelt andre land-/sjøområder etter pålegg fra Hovedredningssentralen.

3-3 Redningsledelsen

Den lokale redningssentralen består av en lokal redningsledelse sammensatt av de viktigste samvirkepartnerne innen landredning, med politimesteren som leder. De statlige samvirkepartnerne i redningsledelsen skal bestå av representanter for Helsedirektoratet, Kystverket (der det er relevant), Forsvaret, Sivilforsvaret, og Fylkesmannens beredskapsorganisasjon. Følgende tilbys å delta i redningsledelsen på nærmere fastsatt måte ved Justis- og beredskapsdepartementet: Avinor (eventuelt annen lokal luftfartsmyndighet), brann- og redningstjenesten og Frivillige Organisasjoner Redningsfaglige Forum. Utover dette kan det, forutsatt tilstrekkelig avtalegrunnlag og godkjenning fra Hovedredningssentralen, gjøres lokale tilpasninger i sammensetningen av den lokale redningsledelsen.

De offentlige representantene utpekes av de respektive departementer eller relevant lokal myndighet. Samtlige representanter i redningsledelsen forutsettes å ha de nødvendige fullmakter for å fylle sine roller i redningsledelsen, både under redningsaksjoner og mellom hendelsene.

Redningsledelsens medlemmer skal varsles ved redningshendelser som vil kunne kreve redningsledelsens involvering, og orienteres summarisk om øvrige redningshendelser. Etter at medlemmene er varslet, innkalles redningsledelsen til en redningsaksjon dersom politimesteren eller minst to andre medlemmer i redningsledelsen krever det.

Når redningsledelsen er innkalt, leder og koordinerer redningsledelsen redningsaksjonene på overordnet nivå. Medlemmene av redningsledelsen handler etter fullmakt fra sine respektive departementer, relevant lokal myndighet og foresatte. Redningsledelsens ansvar og oppgaver reguleres i eget mandat.

Redningsledelsen skal for øvrig bidra til å utvikle den samvirkende redningstjenesten. De skal møtes jevnlig for gjennomgåelse av lokal redningssentralers virksomhet, samt for å planlegge og legge frem forslag om eventuelle tiltak for redningstjenesten. Forslagene sendes til den aktuelle redningssentralen eller eventuelt til Justis- og beredskapsdepartementet via Hovedredningssentralen.

Ved uenighet i redningsledelsen, avgjør politimesteren.

3-4 Politimesteren

Politimesteren i det enkelte politidistrikt leder den enkelte lokale redningssentralen. Politimesteren er delegert denne myndigheten som leder for redningsledelsen, og som representant for en sentral samvirkepart i redningstjenesten. Funksjonen som leder av den enkelte lokale redningssentralen kommer i tillegg til rollen som leder for politidistriktet.

Politimesteren skal sørge for at redningsledelsens medlemmer varsles som beskrevet i pkt. 3-3 tredje ledd.

3-5 Politiets ressurser

De lokale redningssentralene benytter i nødvendig utstrekning politiets ressurser i samsvar med politiets organisering og tjenesteordning. Når redningsledelsen ikke er innkalt, håndteres redningsaksjoner normalt av politidistriktets operasjonssentral etter fullmakt fra politimesteren.

Varslingsplikten fremgår av pkt. 3-3 tredje ledd.

3-6 Rådgivere

De lokale redningssentralene kan benytte faglige rådgivere. Disse bistår de lokale redningssentralene med faglig spesialkompetanse. I sin rolle som leder av redningsledelsen utpeker politimesteren hvilke av rådgiverne som skal delta under en redningsaksjon eller under forberedelse/planarbeid.

3-7 Kommunikasjonsvirksomhet

Politimesteren, eller den politimesteren gir myndighet ved den lokale redningssentralen, har ansvar for kommunikasjonsvirksomheten ved den respektive lokale redningssentralen.

3-8 Informasjon til pårørende

Politiet er ansvarlig for etablering, organisering og dimensjonering av informasjon til pårørende.

3-9 Særskilt om den lokale redningsentralen på Svalbard

Den lokale redningsentralen på Svalbard utøver normalt sin virksomhet fra Sysselmannens kontor. Ansvarsområdet omfatter landområder innenfor Svalbard sysselmannsdistrikt og eventuelt andre områder etter pålegg fra aktuell redningsentral.

Redningsledelsen ledes av Sysselmannen. Helsetjenesten skal være representert i redningsledelsen. Representanter for følgende lokale organer tilbys å delta i redningsledelsen på nærmere fastsatt måte: brann- og redningstjenesten, Telenor Svalbard AS, Avinor (eventuelt annen lokal luftfartsmyndighet), aktuell helikopteroperatør, representant for frivillige organisasjoner, Longyearbyen lokalstyre og Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S. Ved behov kan rådgivere innkalles.

De offentlige representantene utpekes av de respektive departementer eller relevant lokal myndighet. Samtlige representanter i redningsledelsen forutsettes å ha de nødvendige fullmakter for å fylle sine roller i redningsledelsen, både under redningsaksjoner og mellom hendelsen.

Politimesterens gjøremål i den lokale redningsentralen ivaretas av Sysselmannen.

Kapittel 4 Felles bestemmelser

4-1 Planverk og øvelser

Hovedredningsentralen og de lokale redningsentralene skal ha oppdaterte planverk.

Hovedredningsentralen og de lokale redningsentralene skal jevnlig avholde og delta i internasjonale og nasjonale redningsøvelser. Øvelsene skal bidra til å utvikle kvaliteten på tjenesten og samvirket mellom aktørene i redningstjenesten.

4-2 Varsling

Nødmeldesentralene skal uten opphold varsle aktuell lokal redningsentral om mulig redningsaksjon på land, og Hovedredningsentralen om mulig redningsaksjon på sjø.

Lokal redningsentral skal varsle Hovedredningsentralen uten opphold ved mulig redningsaksjon.

Lokal redningsentral skal varsle nødmeldesentralene i de tilfellene hvor første varsel går til Hovedredningsentralen og deretter til lokal redningsentral.

Hovedredningsentralen skal varsle aktuell lokal redningsentral om mulig redningsaksjon på sjø når lokal redningsentral kan forventes å bli involvert i redningsaksjonen.

Hovedredningsentralen og de lokale redningsentralene skal gjøre eksisterende varslingsmuligheter kjent for allmennheten.

4-3 Utgifter i forbindelse med redningstjenesten

I tråd med samvirkeprinsippet plikter offentlige institusjoner (statlige, kommunale og fylkeskommunale) å delta i redningstjenesten og bærer selv alle utgifter som påløper i forbindelse med søk- og redningsaksjoner og redningsøvelser. Offentlige institusjoner stiller også ulike rådgivningsfunksjoner og redningsrelevante data mv. kostnadsfritt til disposisjon overfor Hovedredningsentralen og lokale redningsentraler.

Private virksomheter, privatpersoner og frivillige organisasjoner kan kreve refusjon av dokumenterte utgifter i forbindelse med redningsinnsats etter gjeldende bestemmelser. Et vilkår for refusjon er at innsatsen har skjedd etter beslutning fra Hovedredningssentralen eller en lokal redningssentral. Unntaket fra dette er der livreddende innsats må iverksettes uten opphold og/eller kommunikasjon med Hovedredningssentralen eller lokal redningssentral ikke er mulig. Ressursen skal da så snart som mulig sette seg i forbindelse med Hovedredningssentralen eller lokal redningssentral.

4-4 Endring i sammensetning av redningsledelsen

Justis- og beredskapsdepartementet kan ved behov og i samråd med andre aktuelle departementer, endre sammensetningen av redningsledelsen.

Kapittel 5 Ikrafttredelse mv.

Denne kongelige resolusjonen trer i kraft fra det tidspunktet departementet bestemmer. Fra samme tid oppheves kongelig resolusjon 19. juni 2015 nr. 677.